

СТАНОВИЩЕ

От: *доц. д-р Камен Димитров Петров*; УНСС, гр. София, катедра „Регионално развитие“; Научна специалност: „Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие)“.

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, професионално направление 4.4. Науки за земята (География на населението и селищата)

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед на Ректора на СУ РД 38-644/12.11.2019г.

Автор на дисертационния труд: *Петя Диянова Вангелова*

Тема на дисертационния труд: „Регионални различия на възнагражденията и разходите за труд в Република България през последните 10 години“

1. Данни за докторанта

Редовният докторант Петя Диянова Вангелова е родена на 06.02.1988г. През 2006 г. Петя Вангелова завършва Националната финансово-стопанска гимназия в София. През 2006г.е приета в СУ”Св. Климент Охридски”, където завършва като Бакалавър по „Детска психология”. След това следва в Университета по национално и световно стопанство като през 2011г. завършва със степен Магистър по Икономика и организация на труда. През периода 2011-2012г. следва магистратура в Университета за национално и световно стопанство. През 2012г. завършва със степен Магистър по Управление на човешките ресурси. През периода 2006-2011г. Петя Вангелова работи на следните позиции: счетоводител, анкетьор, супервайзер, рекламен консултант в различни фирми и организации. От 2011г. и понастоящем е на длъжност консултант, тестер на програмата за заплати и се занимава със софтуерна дейност и изготвяне на софтуер за работни заплати.

Със заповед РД 20-233/28.01.2016г. и решение на ФС на ГГФ от 19.01.2016г. (протокол №1) Петя Диянова Вангелова е зачислена на редовна докторантура по професионално направление 4.4. Науки за земята (География на населението и селищата) към катедра „Регионално развитие”, считано от 01.02.2016г. до 01.02.2019г. За научен ръководител е определен доц. д-р Климент Минев Найденов.

С ректорска заповед РД 20-564/26.02.2019 и решение на ФС на ГГФ от 19.02.2019г.(протокол №2) и доклад на декана с вх.№70-09-97/22.02.2019г. редовният докторант Петя Вангелова е отчислен с право на защита поради изтекъл срок, считано от 01.02.2019 г. На разширено заседание на 28.10.2019г.(протокол №12) Катедреният съвет на катедра „Регионално развитие” обсъжда и насочва към защита дисертационния труд на Петя Вангелова. С решение на ФС на ГГФ от 05.11.2019 г.(протокол №11). е даден ход на процедурата и е утвърдено предложеното научно жури.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем от 173 страници основен текст, 15 страници библиография и 85 страници приложения. Дисертацията е структурирана в увод, четири глави и заключение. Дисертационният труд е насочен към изследване на актуален и съществен за социално-икономическото развитие на България

проблем свързан с регионалните различия на възнагражденията и разходите за труд в Република България през последните 10 години.

В увода са формулирани целта и конкретните задачи на изследването. Основната цел, която си поставя докторант Петя Вангелова е да се опит за разкриване на регионални различия на възнагражденията и разходите за труд в Република България през последните 10 години и да се направи опит за сравнителен анализ на размера на възнагражденията и разходите за труд в различни български организации. Различията в нивата на заплащане на служителите спрямо територията в която действа предприятието, въз основа на изводите от анализа, да се формулират препоръки за усъвършенстване на тази дейност. На основата на така определената цел, докторант Петя Вангелова правилно си поставя следните задачи: Изясняване на теоретико-методически въпроси по администрирането на възнагражденията в организациите в България. Анализ на пазар на труда и развитие на заплатите в ЕС и България. Анализ на образованието, заплащането на труда и регионалните различия. Анализ на практиките по възнаграждения и разходи за труд в български организации (на примера на 3 фирми).

Обект на изследването са възнагражденията и разходите за труд в Република България. Предмет на изследването са проявленията и динамиката на влиянието на социалноикономическата среда и регионални особености върху възнагражденията и разходите за труд в ЕС-28 и в България.

Авторката е направила уточнението, че темата няма как да претендира за изчерпателност и си поставя някои ограничения. Правилно са посочени са ограниченията на изследването. Важно е да се отбележи, че докторант Вангелова е вложила много усилия е да се покрият основните икономически, организационни, правни, методически и практически аспекти от дейностите свързани с възнагражденията и разходите за труда.

В дисертационният труд са използвани от една страна базови научни методи като анализ и синтез, индукция и дедукция, исторически метод, метод на хипотезите и др. От друга страна са използвани и методи от различни научни направления. Обоснована е използваната методология. Методите, които се прилагат в дисертационния труд са съобразени с комплексния характер на предмета и обекта на изследване. Водещ принцип при изследването е институционалният подход и практическа част в четвъртата глава.

В голяма степен е спазен модела на изследване като в отделните глави, със своите структурни елементи следват определена логическа последователност. В първа глава са разгледани теоретико-методически въпроси по администрирането на възнагражденията в организациите в България с изясняване на определени постановки при трудовите договори, процедурата по назначаване и освобождаване на служители, съдържание на трудовото досие, видовете отсъствия – начин на изчисляване и отчитане, нормативно изискуеми вътрешно-фирмени документи в областта на човешките ресурси, създаване, актуализиране и съхраняване и Системите за определяне на възнагражденията. Втора глава е с аналитичен характер. Обект на анализа е пазара на труда и развитие на заплатите в ЕС и България. В тази част на изследването са разгледани и възможностите за изясняване на терминологичния апарат, с акцент анализиране на проблемите на пазар на труда и развитие на заплатите в ЕС и България.

В трета глава са изведени насоки с практическа част посветени на проблемите на образованието, заплащане на труда и съответните особености на регионалните различия. Специален акцент е поставен върху интегриране на младежите на пазара на труда и изисквания на работодателите.

Четвъртата глава е представена като практическа част, включваща казуси като с проблемен характер като при администрирането на възнагражденията.

В заключението на дисертационния труд се представят основните изводи, обобщения и резултати от извършения анализ.

Докторант Петя Вангелова е използвала подходящо подбрана за целите на изследването литература. Информационните източници са общо 143 на брой, от които 62 на български език и 81 на английски език. Цитирани са монографични издания и научни анализи, голям брой нормативни и справочни документи, които имат отношение по темата на дисертацията. Това дава представа за добрата информационна основа на рецензирания труд, както и за осведомеността на автора относно степента на изследване и разработеност на проблема в българската и чуждестранната литература

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд, представен за становище от докторант Петя Вангелова отговаря на законовите изисквания и е постигнала изискуемите определени научни и научно-приложни резултати. Видно е, че докторант Петя Вангелова познава в дълбочина изследвания проблем, познава документите и научната литература в тази област. При проучване на литературата е проявена определена аналитичност и критичност. Задачите на научното изследване са във висока степен постигнати. Целият труд е с висока степен на завършена научно-изследователска работа, характеризираща се с актуалност, целенасоченост и логическа последователност.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочените от докторант Петя Вангелова научни приноси съответстват в достатъчна степен на основната теза в дисертационния труд. Те са ясно открити в дисертационния труд и реално отразяват основните постижения на автора г-жа Петя Вангелова в цялостното изследване. Те са посочени и систематизирани в приложения към дисертационния труд автореферат.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант г-жа Петя Вангелова е представила две публикации по дисертационния труд. Това са научни доклади от конференции. Единият е от национална научна конференция „Съвременни предизвикателства в развитието на географията в България”, а другата е международна научна конференция. В двете публикации докторант Вангелова е самостоятелен автор. Те отразяват тематиката на изследването и в количествено отношение удовлетворяват изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 42 страници и отговаря на изискванията за съответствие с дисертацията, като дава достатъчно пълна и вярна представа за направеното изследване. Справката с приносите отразява реално резултатите на дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Докторант Петя Вангелова е вложила много труд и амбиция в работата си, но към дисертационния труд могат да се направят някои препоръки и бележки, които са съпътстващи работата на всеки млад учен и са препоръки за неговите бъдещи изследвания. Те са в посока на задаване на повече прецизност при подготовката на дисертационния труд и нямат отражение към цялостната ми положителната оценка за

него. Препоръчвам по-голяма систематизираност на изложението и по-ясно изразено мнението на докторантката по конкретната проблематика. На места авторовият анализ е по-скоро преразказ или вмъкнат чужд текст без означаване на цитиране също прави впечатление различия в научния стил на изложението. Има допуснати и някои технически грешки (редакционни и граматически), но те са лесно поправими и винаги могат да се премахнат. Бих искала да отправя към докторант Петя Вангелова следния въпрос:

В какъв времеви порядък според Вас е възможно да се преодолеят различията на възнагражденията и разходите за труд в Република България и защо?

Заклучение

Дисертационният труд е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, отразени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Софийски университет.

На основата на посочените положителни страни и приноси давам своята положителна оценка на разработения дисертационен труд предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Петя Диянова Вангелова в професионално направление 4.4. Науки за земята (География на населението и селищата).

гр. София
08.01.2019 г.

Подпис: .....
/доц. д-р Камен Петров/